

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 20.2.2014
COM(2014) 97 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

První etapa provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (2008/56/ES)

Posouzení a pokyny Evropské komise
{SWD(2014) 49 final}

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

První etapa provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (2008/56/ES)

Posouzení a pokyny Evropské komise

Právě pět let od vstupu rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí v platnost tato zpráva ukončuje první etapu provádění této směrnice, jež vymezila úroveň cílů. Během bezprecedentního shromažďování údajů a vypracovávání analýz členské státy předložily posouzení stavu svých moří (počáteční posouzení), definovaly, co považují za „dobrý stav prostředí“ svých mořských vod a stanovily řadu cílů, jež by vedly k překlenutí propasti mezi stávající situací a situací, jíž by chtěly dosáhnout v roce 2020, tedy v okamžiku, k němuž má být dobrého stavu mořského prostředí dosaženo. Tento úkol byl příležitostí k široké veřejné diskuzi o ochraně mořského prostředí, svedl dohromady značné množství poznatků o našich mořích a oceánech a přispěl k další regionální spolupráci, zejména prostřednictvím regionálních úmluv pro mořské prostředí. Posouzení zpráv členských států ze strany Komise zároveň vzbuzuje obavy: to, jak členské státy definovaly dobrý stav mořského prostředí, a vytyčený způsob dosažení tohoto stavu ukazuje celkově nízkou úroveň cílů, často nebere v potaz stávající povinnosti a normy a postrádá soudržnost napříč Uníí, a to i mezi sousedními státy v rámci stejné mořské oblasti.

Všechny dotčené členské státy až na několik výjimek podaly Evropské komisi zprávy do prosince 2013.¹ Tato zpráva odráží skutečnost, že v případě některých členských států jsou údaje k dispozici jen částečně a že jeden členský stát nepředložil zprávu vůbec. Evropská komise zahájila v příslušných případech řízení o nesplnění povinnosti. Souběžně s právními kroky Evropská komise zváží, jakým způsobem sdělí své posouzení a pokyny členským státům, jež nebyly v této zprávě zahrnuty, poté, co tyto státy podají úplnou zprávu.

Na základě této analýzy předkládá tato zpráva pokyny² ve formě doporučení, jež mají být provedena na úrovni EU, regionů a jednotlivých členských států. Spíše než aby v případech, kde byly zjištěny nedostatky, doporučovala znovu zahájit předkládání zpráv, Komise ve své zprávě a v příloženém pracovním dokumentu útvarů zdůrazňuje proaktivní přístup zaměřený na budoucnost. Cílem je poskytnout konkrétní pokyny, jak řešit zjištěné problémy, a tím zlevnit a zefektivnit proces dalšího provádění.

¹ Viz pracovní dokument útvarů Komise: „*First steps in the implementation of the Marine Strategy Framework Directive - Assessment in accordance with Article 12 of Directive 2008/56/EC*“ (První kroky v provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí - Posouzení podle článku 12 směrnice 2008/56/ES) ohledně současného stavu podávání zpráv členskými státy. Členské státy, které žádné pobřeží nemají, nejsou povinny předkládat zprávy podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

² Jak ukládá článek 12 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

Pracovní dokument útvarů Komise³ připojený k této zprávě obsahuje podrobnější analýzu zpráv podaných členskými státy o souboru 11 kvalitativních deskriptorů mořského prostředí uvedených ve směrnici (např. biologická rozmanitost, nepůvodní druhy, ryby, zdraví potravní sítě, znečišťující látky, odpadky, hluk pod mořskou hladinou), spolu s podrobnějšími doporučeními a konkrétními posouzeními a doporučeními pro jednotlivé země. Později v roce 2014 vypracuje Společné výzkumné středisko Evropské komise (SVS) důkladné posouzení techničtějších hledisek zpráv předložených členskými státy. Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) rovněž vypracuje závěry o celkovém stavu mořského prostředí v Evropě.

1. STAV EVROPSKÝCH MOŘÍ

Evropská moře dohromady přesahují plochu pevniny a nachází se v nich bohatý, křehký a jedinečný mořský život, o kterém toho stále ještě hodně nevíme. Mořské ekosystémy čelí jak na pevnině, tak na moři rostoucímu zatížení způsobenému lidskou činností, jelikož 41 % obyvatel Evropy žije v pobřežních oblastech a hospodářské činnosti závislé na mořském prostředí se rozrůstají. Zprávy členských států potvrzují, že evropská moře nejsou v „dobrém stavu prostředí“.

Takové výsledky mají řadu různých důvodů, zejména:

- 39 % populací v severovýchodním Atlantiku a 88 % ve Středozezemním a Černém moři je stále loveno nadměrně a situace se zlepšuje pouze pomalu⁴.
- Znečištění v mořském prostředí se místy snížilo, ale množství živin a některých nebezpečných látek stále překračuje přijatelné meze. Úbytek kyslíku jako důsledek znečištění živinami je obzvláště závažný v Baltském a Černém moři.
- Odpadky v moři, většinou plasty, se stávají stále větším problémem celosvětově i v EU. Více než 90 % buňáků ledních v Severním moři má v žaludku plasty a na 100metrovém úseku pláže na Atlantském pobřeží se najde v průměru 712 kusů odpadků. Tento rostoucí problém má mnoho různých dopadů, jejichž závažnost ještě není zcela známa.
- K dalšímu znehodnocování mořských ekosystémů přispívá i změna klimatu, třebaže nebyla na základě rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí přímo posuzována.

Je zapotřebí vyvinout větší úsilí pro splnění cíle pro rok 2020, kterým je dosažení dobrého stavu mořského prostředí v rámci úplného, odpovídajícího, jednotného a soudržného provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

³ Pracovní dokument útvarů Komise: „*First steps in the implementation of the Marine Strategy Framework Directive - Assessment in accordance with Article 12 of Directive 2008/56/EC*“ (První kroky v provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí - Posouzení podle článku 12 směrnice 2008/56/ES).

⁴ Sdělení Komise Radě týkající se konzultace k rybolovným právním pro rok 2014 COM(2013) 319 final.

2. HLAVNÍ ZÁSADY POSOUZENÍ

Za účelem posouzení toho, zda informace předložené členskými státy tvoří úplný, přiměřený, jednotný a soudržný rámec⁵, Komise použila soubor zásad tak, jak to požaduje článek 8 (počáteční posouzení), článek 9 (stanovení dobrého stavu prostředí) a článek 10 (environmentální cíle) směrnice. Zejména zvažila, zda:

- se zprávy členských států z hlediska všech příslušných ustanovení týkaly všech relevantních deskriptorů a všech mořských vod,
- bylo stanovení dobrého stavu prostředí konkrétní a kvantifikované, a umožnilo tak posoudit pokrok, jehož bylo dosaženo v jeho realizaci,
- byly definice dobrého stavu prostředí ve stejné mořské oblasti nebo podoblasti vzájemně soudržné,
- počáteční posouzení odráželo vědecké poznatky dostupné v oblastech, na které se směrnice vztahuje, a umožnilo stanovit základ pro budoucí využití,
- stanovené cíle odrážely zjištění počátečního posouzení a definici dobrého stavu prostředí tak, aby členským státům umožňovaly realisticky do roku 2020 dosáhnout dobrého stavu mořského prostředí,
- členské státy vzaly v potaz stávající předpisy a politiky EU týkající se mořského prostředí, jakož i příslušné normy stanovené v regionálních úmluvách pro mořské prostředí v případech, kdy není k dispozici norma EU.

Tyto zásady jsou podrobně specifikovány v řadě dotazníků⁶. Pokud nebyla dodržena jedna zásada nebo nebylo dodrženo několik zásad, byly předložené informace hodnoceny jako „částečně odpovídající“ nebo „neodpovídající“, „nejednotné“ a/nebo ve vztahu k soudržnosti jako „málo“ či „středně“ jednotné. Pokud byly dodrženy všechny tyto zásady, i jen na minimální úrovni, byly informace hodnoceny jako „přiměřené“, „jednotné“ a „soudržné“.

Pouze v případě, že jsou všemi členskými státy splněna posledně uvedená kritéria, lze určit, zda je díky zavedeným politikám EU jako celek na dobré cestě k dosažení cíle mít „*ekologicky rozmanité a dynamické oceány, které jsou čisté, zdravé a výnosné*“⁷ do roku 2020. V současné době tomu tak není. Tento problém dokládá několik příkladů:

- Členské státy podaly zprávy o různých seznamech druhů a přírodních stanovišť, přičemž některé z nich opomíjejí seznamy stanovené ve směrnici o přírodních stanovištích a některé opomíjejí přírodní stanoviště nacházející se v jejich vodách.

⁵ Podle článku 12 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí: „Na základě všech oznámení učiněných podle čl. 9 odst. 2, čl. 10 odst. 2 a čl. 11 odst. 3 Komise v případě každého členského státu s ohledem na každou mořskou oblast nebo podoblast posoudí, zda oznámené prvky tvoří vhodný rámec pro splnění požadavků této směrnice, a může požádat dotýčný členský stát, aby poskytl veškeré další dostupné a potřebné informace. Při vypracovávání těchto posouzení Komise zvaží soudržnost rámců uvnitř různých mořských oblastí a podoblastí a v celém Společenství.“

⁶ Viz pracovní dokument útvarů Komise, tamtéž.

⁷ Rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí, čl. 3 bod 5.

- Členské státy zjistily různé znečišťující látky uvedené na seznamu prioritních látek podle rámcové směrnice o vodě, přičemž se soustředily na některé z nich a jiné pominuly.
- Pouze několik členských států jednoznačně prohlásilo, že veškeré populace ryb musí být loveny na úrovni maximálního udržitelného výnosu nebo pod touto úrovní.

Posouzení Komise by však nemělo být primárně vykládáno z hlediska souladu se směrnicí. Jeho účelem je spíše Komisi umožnit, aby členským státům poskytla pokyny týkající se cílů směrnice, jichž má být dosaženo, a přehled o stavu jejího provádění. Konečně, i když se v posouzení Komise uznává, že podávání zpráv je pro členské státy náročný úkol zvláště s ohledem na krátké lhůty, je toto posouzení pouze tak přesné, nakolik jsou přesné informace, které Komise obdržela. Některé zprávy byly vypracovány ve velmi dobré kvalitě, ale vyskytly se i případy, kdy jsou zprávy neúplné nebo obsahují protiklady.

3. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1) Souhrnné posouzení

Posouzení stavu mořských vod v EU bere v potaz celkovou situaci a zahrnuje sociálně-ekonomická hlediska. Umožňuje lepší pochopení tlaků a dopadů lidské činnosti na život v moři a shromažďuje velké množství informací. Zejména se systematictěji než kdykoli dříve zabývá otázkami biologické rozmanitosti, nepůvodních druhů, odpadků v moři a hluku pod mořskou hladinou. Většina členských států podala zprávy o většině článků a většině deskriptorů a poskytla tak velmi široký přehled o mořském prostředí v Evropě. Kvalita podaných zpráv se však v případě jednotlivých zemí značně liší a liší se i v případě jednotlivých deskriptorů v rámci jednotlivých členských států.

Větší pozornost byla věnována nástrojům, jako je rámcová směrnice o vodě, společná rybářská politika a politika EU týkající se biologické rozmanitosti v oblasti moře. To významně přispívá k soudržnosti politik, jež vede k větší meziodvětvové spolupráci a dialogu napříč EU.

Práce na rámcové směrnici o strategii pro mořské prostředí podnítila a doprovázela nový vývoj v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí. Ukázala se tak doplňkovost práce na úrovni EU a úrovni mořských oblastí, což přináší vzájemný prospěch všem dotčeným stranám. Regionální úmluvy pro mořské prostředí pracovaly v různém rozsahu na zprávách o stavu svých moří, aby je zařadily do počátečních posouzení členských států. Rovněž vypracovaly nové ukazatele, cíle a metody založené na regionální úrovni a dohodly se na potřebě lepší regionální koordinace.

Konečně byly v členských státech pořádány veřejné konzultace⁸, jež rozpoutaly diskuzi se zúčastněnými stranami o úrovni ambicí mořských politik v celé EU a mimo ni.

⁸ Evropská komise obdržela od 17 členských států informace o veřejných konzultacích v souladu s článkem 19 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí. Více informací viz pracovní dokument útvarů Komise.

Celkově tedy první etapa rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí přivedla EU o krok blíže ke konkrétnímu provádění ekosystémového přístupu ve vztahu k řízení lidské činnosti, jež má dopad na moře, což je jádrem směrnice. Byly získány cenné poznatky na úrovni EU, v členských státech i v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí.

2) Přiměřenost

Přes tyto pozitivní aspekty zjistila Evropská komise ve zprávách předložených členskými státy nedostatky, přičemž dokonce i státy, jež dosáhly nejlepších výsledků, musí stále ještě řešit konkrétní nedostatky.

Počáteční posouzení členských států podle článku 8 poskytuje podklady, o něž se provádění směrnice opírá. Přesto zprávy o počátečním posouzení často podávají pouze roztříštěný přehled o stavu mořského prostředí, který ne vždy odráží dostupné poznatky jako celek.

Výskyt nedostatků v údajích ve zprávách členských států je nevyhnutelný, jelikož stále existují značné nedostatky v poznacích o otázkách mořského prostředí a rozsah posouzení podle článku 8 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí je velmi komplexní. Přesto pouze několik členských států předložilo strategii týkající se toho, jak stávající nedostatky v údajích před dalším kolem podávání zpráv odstranit, například prostřednictvím budoucích plánů pro sledování na vnitrostátní a regionální úrovni. Výsledky výzkumných projektů, které se konkrétně zabývají nedostatky v poznacích o otázkách mořského prostředí týkajících se 11 deskriptorů rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, nebyly vždy nejlépe využity. Konečně členské státy nevyužily počáteční posouzení ke stanovení referenčního stavu. Tato promarněná příležitost ztěžuje a v některých případech znemožňuje posoudit vzdálenost od cíle.

Krom toho je přiměřené stanovení dobrého stavu prostředí podle článku 9 zvláště důležité v první etapě provádění, jelikož stanovuje úroveň cílů, kterou se členské státy zavazují dosáhnout do roku 2020.

Většina členských států podala zprávu o dobrém stavu prostředí z hlediska všech deskriptorů a některé členské státy si prostřednictvím jejich definice stanovily ambiciózní cíle. Převážná většina členských států nicméně nepřekročila rámec základního vymezení dobrého stavu mořského prostředí, jak je stanoveno ve směrnici. Mnohé členské státy například nezařadily kvalitativní nebo vysvětlující prvky, jež by tuto koncepci doložily a představovaly přidanou hodnotu, ambice a jasně stanovené cíle. Dobrý stav mořského prostředí často také nebyl stanoven měřitelným způsobem, což v praxi znemožňuje posoudit, do jaké míry bylo tohoto stavu dosaženo. Vysoké kvalitativní cíle při vymezení dobrého stavu prostředí často zůstávají, pokud skutečně existují, na úrovni záměru.

Kromě toho členské státy v některých případech systematicky nevycházely ze stávajících právních předpisů EU a norem regionálních úmluv pro mořské prostředí. To by mohlo být dáno tím, že vztahy mezi rámcovou směrnicí o strategii pro mořské prostředí a dalšími příslušnými právními předpisy nemusí být všem dostatečně zřejmé. Většinou však některé členské státy zvolily „výběrový“ přístup, jenž zohledňuje stávající předpisy, cíle a mezní hodnoty pouze částečně. Pokud by zůstala stávající definice dobrého stavu prostředí beze změn, pak by dosažení dobrého stavu prostředí, jak je v současné době definován, vedlo pouze k mírnému zlepšení kvality našich oceánů.

Stejné závěry lze vyvodit v souvislosti s cíli stanovenými podle článku 10 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí. Členské státy stanovily širokou škálu různých cílů, které se liší co do úrovně ambicí a konkrétnosti. Zejména jsou stanovené environmentální cíle, které v některých případech nedostačují pro dosažení dobrého stavu mořského prostředí.

3) Jednotnost

Další všeobecné znepokojení vzbuzuje nedostatek jednotnosti při provádění členskými státy. Především si ne všechny členské státy uvědomily logické spojení mezi počátečním posouzením (výchozí bod), určením dobrého stavu prostředí (konečný cíl) a cíli (úsilí, které je potřeba vynaložit, aby se z výchozího bodu dosáhlo konečného cíle). Některé členské státy jasně nerozlišovaly mezi stanovením dobrého stavu prostředí a samotnými cíli, nebo při vypracování cílů nevzaly v potaz své počáteční posouzení, a namísto soudržné ucelené zprávy podaly řadu nesouvisejících zpráv.

4) Soudržnost

Regionální spolupráce prostřednictvím regionálních úmluv pro mořské prostředí chránících mořské vody EU je dobře rozvinutá. V rámci všech regionálních úmluv pro mořské prostředí byly přijaty významné závazky týkající se zlepšení ekosystémového přístupu a podpory provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí. Bohužel využití výsledků regionální spolupráce v rámci strategií pro mořské prostředí se v jednotlivých členských státech liší. V některých případech byly příslušné postupy vypracované v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí přijaty příliš pozdě, ale pokud byly přijaty včas, často nebyly využity ve vnitrostátních zprávách.

To vedlo k nejednotnosti v rámci celé EU a také v rámci stejné mořské oblasti či podoblasti (jak to stanoví čl. 3 odst. 5 písm. b a čl. 5 odst. 2 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí). Zatímco soudržnost se v rámci EU značně liší a v některých oblastech či u některých deskriptorů je vysoká, celková úroveň soudržnosti je mírná až nízká. Členské státy v severovýchodním Atlantiku prokazují vysokou úroveň soudržnosti (nicméně se značným prostorem pro zlepšení), zatímco nejnižší soudržnost je ve Středomoří a zejména v Černém moři (ačkoliv uvedenou oblast lze hodnotit jen částečně).

Neexistuje tedy jednotné pochopení dobrého stavu prostředí na úrovni EU, ba dokonce ani na úrovni (pod-)oblastí. V rámci EU existuje více než 20 různých definic dobrého stavu prostředí, a tudíž neexistují ani společné či srovnatelné cíle.

4. DOPORUČENÍ A DALŠÍ KROKY

Analýza první etapy provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí jednoznačně ukazuje, že je potřeba dosáhnout mnohem většího pokroku, aby se zamezilo nedostatečnému, neúčinnému, nekoordinovanému a zbytečně nákladnému přístupu k ochraně mořského prostředí.

Srovnatelnost zpráv předložených členskými státy je nízká a ztěžuje koordinovanou činnost a analýzu. Úkolem tedy bude nejen dosáhnout dobrého stavu prostředí do roku 2020, ale i poznat, jak daleko jsme od splnění cíle. Rovněž to připraví ekonomické subjekty o rovné

podmínky v celé EU a jejích mořských oblastech. Ohrožuje to důležitý základ bohatství zdrojů, bez něhož nebude modrý růst dlouhodobě udržitelný.

Nyní se ještě před vypracováním programů sledování a programů opatření plánovaných na rok 2014 a na rok 2015 naskytá příležitost ke zlepšení této situace. Tyto programy poskytnou lepší výsledky za nižší náklady, pokud budou koordinovány nebo vypracovávány společně ve všech členských státech.

1) Dosud získané poznatky

Předejmeme-li výsledky tohoto posouzení, Komise i členské státy už získaly řadu poznatků a promítly je do konkrétních iniciativ:

- Společná prováděcí strategie pro rámcovou směrnici o strategii pro mořské prostředí⁹ byla přizpůsobena novým výzvám a pro období 2014–2018 byl společně s členskými státy, regionálními úmluvami pro mořské prostředí a ostatními zúčastněnými stranami vypracován nový pracovní program pro provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí¹⁰. Společný program stanoví hlavní milníky, posiluje spolupráci s regionálními úmluvami pro mořské prostředí a předpokládá vypracování pokynů zaměřených na zlepšení společného chápání požadavků rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.
- Další podpora při provádění byla členským státům poskytnuta prostřednictvím individuálně přizpůsobených a praktických projektů financovaných v rámci integrované námořní politiky EU. Tyto projekty se věnují například zlepšení provádění směrnice ve Středomoří a v Černém moři.
- Byla přijata opatření na zefektivnění a zjednodušení povinností členských států týkajících se podávání zprávy, jakož i na využití stávajícího podávání zpráv podle příslušných právních předpisů, jež je založeno na zásadě „*vykázat jednou, použít mnohokrát*.“

2) Další postup

Kromě těchto získaných poznatků je v rámci tohoto prováděcího cyklu a před opětovným podáváním zpráv v roce 2018 potřeba učinit mnohem více. K odstranění zjištěných nedostatků je zapotřebí nejen řada konkrétních opatření a vysoká úroveň cílů, ale rovněž odlišný způsob myšlení, pokud jde o provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

Z krátkodobého hlediska a v souladu s článkem 12 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí je zásadní zajistit, aby bylo využito dosud nejpozitivnějších aspektů provádění a aby zjištěné slabé stránky nepříznivě neovlivňovaly budoucí provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí. Aby se tak stalo, měly by členské státy urychleně a důsledně

⁹ Směrnice od členských států vyžaduje podrobný a koordinovaný vklad. K usnadnění této práce členské státy a Komise zřídily neformální program koordinace – společnou prováděcí strategii.

¹⁰ Pracovní program dohodnutý v rámci společné prováděcí strategie:
http://ec.europa.eu/environment/marine/eu-coast-and-marine-policy/implementation/index_en.htm

uvážit následující doporučení, a to i při přípravě programů sledování a programů opatření. Členské státy by zejména měly:

- využít programy sledování k odstranění nedostatků a mezer zjištěných v počátečním posouzení,
- jako minimální požadavky systematicky používat normy vyplývající z právních předpisů EU (jako je společná rybářská politika, rámcová směrnice o vodě, směrnice o přírodních stanovištích, atp. a navrhovaná směrnice o územním plánování námořních prostor a integrované správě pobřeží¹¹ jakmile vstoupí v platnost). Pokud tyto normy neexistují, měly by členské státy ve svých programech sledování a programech opatření používat společné ukazatele specifické pro daný region vypracované příslušnými regionálními úmluvami pro mořské prostředí,
- přezkoumat a pokud možno aktualizovat svá vymezení dobrého stavu prostředí a své cíle při přípravě programů sledování a opatření s cílem umožnit jednotný přístup *v rámci regionů a mezi regiony a mezi různými ustanoveními.*

Kromě toho musí členské státy v případech, kdy Komise zjistila nedostatky, co nejdříve a nejpozději do roku 2018 značně zlepšit kvalitu a soudržnost svých vymezení dobrého stavu prostředí, svých počátečních posouzení a svých environmentálních cílů, aby se zajistilo, že druhé kolo provádění bude větším přínosem. Zejména by měla být přijata tato opatření:

- revidovat, posílit a zlepšit stávající rozhodnutí 2010/477/EU o dobrém stavu prostředí do roku 2015 s cílem stanovit jasnější, jednodušší, stručnější, soudržnější a srovnatelný soubor kritérií a metodických norem pro dobrý stav prostředí; tento přezkum by rovněž mohl zahrnovat dopady změny klimatu na posouzení dobrého stavu prostředí¹²;
- přezkoumat přílohu III rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí a v případě potřeby revidovat a vypracovat zvláštní pokyny pro zajištění soudržnějšího a jednotnějšího přístupu k posouzení v příštím cyklu provádění;

zavést moderní a účinný systém sdílení údajů a informací mezi EU (EEA) a regionálními úmluvami pro mořské prostředí („WISE-Marine“) a plně přitom využít probíhající vývoj ke zlepšení dostupnosti a interoperability údajů o moři v rámci iniciativy „Znalosti v námořní oblasti 2020“;

- systematicky využívat posouzení provedená členskými státy pro jiné příslušné právní předpisy EU nebo v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí a okamžitě zahájit přípravné práce;

¹¹ Návrh směrnice o stanovení rámce pro územní plánování námořních prostor a integrovanou správu pobřeží, COM (2013)133 final.

¹² Jak je nastíněno v pracovním dokumentu SWD (2013) 133 final (v rámci sdělení Komise s názvem „Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu“).

- vypracovat akční plány koordinované na (sub-)regionální úrovni za účelem nápravy zjištěných nedostatků nejpozději do roku 2018¹³.

V neposlední řadě musí být regionální spolupráce jádrem provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí a ovlivňovat vnitrostátní procesy provádění, a nikoliv naopak. Na regionální úrovni by měly Komise a členské státy spolupracovat s ostatními smluvními stranami v rámci regionálních úmluv pro mořské prostředí, podporovat další koordinaci na regionální a subregionální úrovni, přičemž je třeba mít na paměti, že každá regionální úmluva pro mořské prostředí má svá specifika. Členské státy by tedy měly výsledky systematicky využívat v rámci vnitrostátních procesů provádění. Komise a členské státy by měly nadále pokračovat v diskuzi o tom, jak nejlépe podpořit regionální spolupráci a dále posílit spolupráci s regionálními úmluvami pro mořské prostředí, zejména za účelem sladění pracovních programů.

Cílem těchto doporučení je poskytnout jasný rámec pro postupné zlepšování kooperativního přístupu k provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, kde budou uvedeny postupné kroky a cíle, které je třeba splnit na všech příslušných úrovních. Tento další postup, bude-li všemi proveden rychle a úplně a s dostatečným předstihem před rokem 2018, přispěje k dosažení požadované naléhavé radikální změny politiky a zlepší způsob, jakým společně řešíme ochranu našich oceánů a moří v krátkém čase, který nám zbývá do roku 2020.

Evropská komise hodlá v roce 2016 v rámci své zprávy o programech opatření¹⁴ nově posoudit, zda byl výše popsán přístup založený na spolupráci proveden a zda přinesl výsledky, nebo zda je pro zajištění řádného provedení rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí zapotřebí provést další opatření. Zásadními prvky tohoto přístupu jsou revize rozhodnutí o dobrém stavu prostředí v roce 2015 a posílení regionální spolupráce. Současně může Evropská komise využít možnosti zahájit další řízení o nesplnění povinnosti, aby v případě potřeby zajistila řádné provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

5. ZÁVĚR

Velmi citlivé mořské ekosystémy EU se potýkají s rostoucím zatížením způsobeným lidskou činností. Provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí a přenesení ekosystémového přístupu do vědecky podložené reality mořského prostředí, a to ve spolupráci se sousedy EU, je náročný, avšak stěžejní úkol. V první fázi provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí byly stanoveny důležité milníky na evropské, regionální a vnitrostátní úrovni, což představuje důležité úsilí. EU se však stále zdaleka netěší ze zdravých oceánů a moří. Splnění tohoto cíle do roku 2020, tj. za méně než sedm let, znamená, že Komise, členské státy, regionální úmluvy pro mořské prostředí a další příslušné organizace musí obnovit a zintenzivnit úsilí a podstatně změnit způsob spolupráce, přičemž se musí zaměřit na společné činnosti a plánování, jakož i na soudržnost politiky napříč odvětvími. Větší koordinace programů sledování a programů opatření, ambicióznější regionální

¹³ Tyto akční plány by se mohly inspirovat přístupem strukturovaného rámce pro uplatňování a informace a definovat různá opatření, která mají přijmout členské státy za účelem zlepšení provádění (viz COM(2012) 95).

¹⁴ Článek 16 rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí.

spolupráce a jasnější pochopení úloh, odpovědnosti a povinností všech stran, stejně jako plné provádění právního rámce EU týkajícího se pozemních zdrojů znečištění a systematictější úsilí o dosažení integrovaného řízení pobřežních zón umožní méně nákladnou a účinnější ochranu mořského prostředí. Tyto činnosti představují nezbytné minimum, pokud má být EU úspěšná při provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, při ochraně svých oceánů a moří, a má-li zajistit, že mořské vody budou udržitelným zdrojem rozvoje pro budoucí generace.